

UREDBA (EU) št. 650/2012 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 4. julija 2012

o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 81(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Unija si je zastavila cilj ohranяти in razvijati območje svobode, varnosti in pravice, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Za postopno vzpostavitev takšnega območja mora Unija sprejeti ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti kadar je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga.

(2) V skladu s točko (c) člena 81(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije so lahko med takšnimi ukrepi tudi ukrepi, katerih cilj je zagotoviti združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in glede pristojnosti.

(3) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju 15. in 16. oktobra 1999 potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje tega načela.

(4) Skupni program Komisije in Sveta z ukrepi za izvajanje načela vzajemnega priznavanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽³⁾ je bil sprejet 30. novembra 2000. V tem programu so ukrepi za harmonizacijo kolizijskih pravil opredeljeni kot ukrepi, ki naj bi olajšali vzajemno priznavanje odločb, predvidena pa je tudi priprava instrumenta, ki bo urejal oporoke in dedovanje.

(5) Evropski Svet, ki se je sestel 4. in 5. novembra 2004 v Bruslju, je sprejel nov program, imenovan „Haaški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji“ ⁽⁴⁾. V tem programu je poudarjena potreba po sprejetju instrumenta o dednih zadevah, ki bo obravnaval predvsem vprašanja kolizije zakonov, pristojnosti, medsebojnega priznavanja in izvrševanja odločb področju dedovanja ter evropskega potrdila o dedovanju.

(6) Evropski svet je na zasedanju 10. in 11. decembra 2009 v Bruslju sprejel nov večletni program z naslovom „Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje“ ⁽⁵⁾. V tem programu Evropski svet meni, da bi bilo treba vzajemno priznavanje razširiti na področja, na katerih se to načelo še ne uporablja, so pa bistvena za vsakdanje življenje, kot na primer dedovanje in oporoke, ob upoštevanju pravnih sistemov držav članic, vključno z javnim redom, in nacionalnih izročil na tem področju.

(7) Pravilno delovanje notranjega trga bi bilo treba omogočiti z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. V evropskem območju pravice morajo imeti državljani možnost vnaprej urediti svoje dedovanje. Učinkovito je treba zagotavljati pravice dedičev in volilojemnikov, drugih oseb, ki so blizu zapustniku, ter upnikov zapuščine.

(8) Za doseg te ciljev bi bilo treba v tej uredbi združiti določbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju ali, odvisno od primera, sprejemljivosti, izvršljivosti in izvrševanju odločb, javnih listin in sodnih poravnjav ter o uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

⁽¹⁾ UL C 44, 11.2.2011, str. 148.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2012 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 7. junija 2012.

⁽³⁾ UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

⁽⁴⁾ UL C 53, 3.3.2005, str. 1.

⁽⁵⁾ UL C 115, 4.5.2010, str. 1.

- (9) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vsa civilnopravna vprašanja glede dedovanja zapuščine po zapustniku, torej vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod po volji zapustnika na podlagi razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona.
- (10) Ta uredba se ne bi smela uporabljati za davčne zadeve in upravne zadeve s področja javnega prava. Zato bi morala nacionalna zakonodaja določiti, kako bi bili na primer izračunani in plačani davki in obveznosti s področja javnega prava ne glede na to, ali bi šlo za davke, ki bi jih moral plačati zapustnik v trenutku smrti, ali kakršen koli davek na zapuščino, ki bi ga bilo treba plačati iz zapuščine ali bi ga morali plačati upravičenci. Prav tako bi moralo nacionalno pravo določiti, ali se prehod zapuščine na upravičence v skladu s to uredbo ali vpis zapuščine v register obdavčita.
- (11) Ta uredba bi se morala uporabljati samo za dedovanje, ne pa tudi za druga področja civilnega prava. Zaradi jasnosti bi morala biti nekatera vprašanja, ki bi jih bilo mogoče povezati z dednimi zadevami, izrecno izključena iz področja uporabe te uredbe.
- (12) Ta uredba se tako ne bi smela uporabljati za vprašanja glede premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, vključno s pogodbami o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, kot jih poznajo nekateri pravni sistemi, kolikor te pogodbe ne urejajo dednih zadev, in vprašanja v zvezi s premoženjskopравno ureditvijo razmerij, ki imajo primerljiv učinek kot zakonska zveza. Organi, ki obravnavajo določeno dedovanje v skladu s to uredbo, pa bi morali glede na okoliščine posameznega primera pri določanju zapuščine zapustnika in posameznih deležev upravičencev upoštevati likvidacijo premoženjskopравnih razmerij med zakoncema ali podobnih premoženjskopравnih razmerij zapustnika.
- (13) Iz področja uporabe te uredbe bi morala biti izključena tudi vprašanja v zvezi z ustanovitvijo, upravljanjem in likvidacijo skladov. Tega ne bi smeli razumeti kot splošne izključitve skladov. Če je sklad ustanovljen z oporoko ali na podlagi zakona v primeru dedovanja na podlagi zakona, bi bilo treba za prehod premoženja in določitev upravičencev uporabljati pravo, ki se uporablja za dedovanje v skladu s to uredbo.
- (14) Pravice in premoženje, ki so nastali ali prešli drugače kot z dedovanjem, na primer z darili, bi morali biti prav tako izključeni iz področja uporabe te uredbe. Vendar bi moralo biti pravo, ki je v tej uredbi opredeljeno kot pravo, ki se uporablja za dedovanje, tisto, ki določa, ali je treba ta darila ali druge oblike razpolaganj *inter vivos* s takojšnjim stvarnopravnim učinkom vrniti ali zmanjšati zaradi določitve deležev upravičencev po pravu, ki se uporablja za dedovanje.
- (15) Ta uredba bi morala omogočiti ustanovitev pravice na nepremičnini ali premičnini ali njen prehod z dedovanjem, kot je določeno v pravu, ki se uporablja za dedovanje. Vendar ne bi smela posegati v omejeno število („*numerus clausus*“) stvarnih pravic, ki jih pozna nacionalno pravo nekaterih držav članic. Državi članici ne bi bilo treba priznati stvarne pravice na premoženju na njenem ozemlju, če njeno pravo takšne stvarne pravice ne pozna.
- (16) Da pa bi lahko upravičenci uživali pravice, ki so nanje prešle z dedovanjem, v drugi državi članici, bi bilo treba v tej uredbi določiti, da se neznana stvarna pravica prilagodi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu te druge države. Pri takšni prilagoditvi bi bilo treba upoštevati namene in interese določene stvarne pravice ter z njo povezane učinke. Organi ali pristojne osebe v državi, katere pravo se je uporabilo za dedovanje, se lahko zaprosijo za dodatne informacije o naravi in učinkih stvarne pravice, če je to potrebno za določitev najbolj enakovredne nacionalne stvarne pravice. V ta namen bi bilo treba uporabiti obstoječe mreže za pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah in druga razpoložljiva sredstva za lažje razumevanje tujega prava.
- (17) Prilagoditev neznanih stvarnih pravic, določena s to uredbo, ne bi smela izključevati drugih oblik prilagoditev v okviru uporabe te uredbe.
- (18) Zahteve za vpis pravice na nepremičnini ali premičnini v register bi bilo treba izključiti iz področja uporabe te uredbe. Zato bi moralo zakonske pogoje in način vpisa pravice ter organe, kot so zemljiške knjižne ali notarji, ki so pristojni, da preverijo, ali so izpolnjene vse zahteve in ali je predložena ali veljavna dokumentacija zadostna oziroma vsebuje vse potrebne informacije, določati pravo države članice, v kateri se vodi register (za nepremičnine, *lex rei sitae*). Organi lahko zlasti preverijo, ali je pravica zapustnika na zapuščini, ki je navedena v listini, predloženi za vpis, vpisana v register ali kako drugače izkazana v skladu s pravom države članice, v kateri se vodi register. Da ne bi prišlo do podvajanja listin, bi morali organi, pristojni za vpis, priznati listine, ki jih sestavijo pristojni organi v drugi državi članici in katerih obtok je predviden v tej uredbi. Zlasti evropsko potrdilo o dedovanju, ki se izda v skladu s to uredbo, bi moral biti veljavna listina za vpis zapuščine v register države članice. To ne pomeni, da organi, pristojni za vpis, ne morejo zahtevati, naj oseba, ki zaprosi za vpis, zagotovi dodatne informacije ali predloži dodatne listine, ki se

zahtevajo po pravu države članice, v kateri se vodi register, na primer informacije ali listne v zvezi s plačilom davka. Pristojni organ lahko osebi, ki zaprosi za vpis, svetuje glede pridobitve manjkajočih informacij ali listin.

ne izvajajo sodne funkcije, zanje ne veljajo pravila o pristojnosti, javne listine, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o javnih listinah.

(19) Iz področja uporabe te uredbe bi bilo treba izključiti tudi učinke vpisa pravice v register. Zato bi moralo pravo države članice, v kateri se vodi register, določati, ali ima vpis na primer deklaratorni ali konstitutivni učinek. Če je torej po pravu države članice, ki vodi register, pridobitev pravice na nepremičnini treba vpisati v register, da se zagotovi učinek *erga omnes* takega vpisa ali da se zaščitijo pravni posli, pravo te države določa, kdaj se takšna pravica pridobi.

(20) Ta uredba bi morala upoštevati različne sisteme za urejanje dednih zadev, ki se uporabljajo v državah članicah. Zato bi moral imeti izraz „sodišče“ v tej uredbi širok pomen, tako da se ne bi nanašal le na sodišča v pravem pomenu besede, ki izvajajo sodno funkcijo, temveč tudi na notarje ali matične urade v nekaterih državah članicah, ki v nekaterih dednih zadevah tako kot sodišča izvajajo sodno funkcijo, ter v nekaterih državah članicah na notarje in pravne strokovnjake, ki v določenih dednih zadevah izvajajo sodno funkcijo na podlagi prenosa pooblastil s strani sodišča. Za vsa sodišča, kot so opredeljena v tej uredbi, bi morala veljati pravila o pristojnosti iz te uredbe. Nasprotno pa izraz „sodišče“ ne bi smel vključevati izvensodnih organov držav članic, ki so po nacionalnem pravu pooblaščen za obravnavanje dednih zadev, kot so notarji v večini držav članic, v katerih navadno ne izvajajo sodne funkcije.

(21) Ta uredba bi morala vsem notarjem, ki so pristojni za obravnavanje dednih zadev v državah članicah, omogočiti izvajanje te pristojnosti. Veljavnost pravil o pristojnosti iz te uredbe za notarje v določeni državi bi morala biti odvisna od tega, ali spadajo v opredelitev sodišča iz te uredbe.

(22) Listine, ki jih notarji izdajo v dednih zadevah v državah članicah, bi morale biti v obtoku v skladu s to uredbo. Kadar notarji izvajajo sodno funkcijo, zanje veljajo pravila o pristojnosti, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb. Kadar notarji

(23) Zaradi vse večje mobilnosti evropskih državljanov bi bilo treba zaradi zagotovitve pravnega delovanja pravosodja v Evropski uniji in zagotovitve obstoja resnične navezne okoliščine med dedovanjem in državo članico, v kateri se izvaja pristojnost, v tej uredbi določiti, da mora biti splošna navezna okoliščina za določitev pristojnosti in tudi prava, ki se uporablja, običajno prebivališče zapustnika v trenutku njegove smrti. Da bi se določilo običajno prebivališče, bi moral organ, ki obravnava dedovanje, oceniti vse okoliščine življenja zapustnika v letih pred njegovo smrtjo in ob njegovi smrti, pri čemer bi moral upoštevati vsa pomembna dejstva, zlasti kako dolgo in kako pogosto je zapustnik bival v zadevni državi, pa tudi pod kakšnimi pogoji in zakaj je tam bival. Tako določeno običajno prebivališče bi moralo izkazovati posebej tesno in trdno povezavo z zadevno državo, upoštevajoč posebne cilje te uredbe.

(24) V nekaterih primerih se lahko izkaže, da je določitev običajnega prebivališča zapustnika zapletena. Do takšnega primera bi lahko zlasti prišlo, če je zapustnik iz poklicnih ali ekonomskih razlogov odšel delat v tujino, lahko tudi za dalj časa, vendar je ohranil tesno in trdno povezavo z državo izvora. V takšnem primeru se glede na okoliščine lahko šteje, da ima zapustnik še vedno običajno prebivališče v svoji državi izvora, ki je še vedno središče interesov njegove družine in kjer se je odvijalo njegovo družabno življenje. Do drugih zapletenih primerov bi lahko prišlo, če je zapustnik izmenično živel v več državah ali potoval iz ene države v drugo, ne da bi se v kateri stalno naselil. Če je bil zapustnik državljan ene od teh držav ali je imel vse glavno premoženje v eni od teh držav, bi bilo lahko njegovo državljanstvo ali kraj, kjer se premoženje nahaja, poseben dejavnik v skupni oceni vseh dejanskih okoliščin.

(25) Za določitev prava, ki se uporablja za dedovanje, lahko organ, ki obravnava dedovanje, v izjemnih primerih, če se je zapustnik na primer razmeroma nedavno pred smrtjo preselil v državo, v kateri je imel običajno prebivališče, in je iz vseh okoliščin zadeve jasno, da je bil očitno tesneje povezan z neko drugo državo, zaključiti, da bi moralo biti pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo države, s katero je bil zapustnik očitno tesneje povezan, ne pa pravo države, v kateri je imel običajno prebivališče. Vendar se očitno najtesnejša povezava ne bi smela uporabljati kot pomožna navezna okoliščina vsakič, ko bi se določanje običajnega prebivališča zapustnika ob njegovi smrti izkazalo za težavno.

- (26) Ta uredba v ničemer ne bi smela preprečevati sodiščem, da uporabijo mehanizme za preprečevanje izogibanja zakonov, kot je izigravanje zakonodaje v mednarodnem zasebnem pravu.
- (27) Pravila te uredbe so zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo. Ta uredba zato predvideva vrsto mehanizmov, ki bi se uporabili v primerih, ko bi zapustnik za pravo, ki ureja dedovanje po njem, izbral pravo države članice, katere državljan je bil.
- (28) Eden od teh mehanizmov bi moral zadevnim strankam omogočiti, da sklenejo dogovor o izbiri sodišča v korist sodišč države članice, katere pravo je bilo izbrano. Za vsak primer posebej bi bilo treba glede na vprašanje, na katero se nanaša dogovor o izbiri sodišča, določiti, ali morajo dogovor skleniti vse stranke dedovanja ali pa se lahko nekatere od njih dogovorijo, da pred izbranim sodiščem začnejo postopek glede točno določenega vprašanja, če odločitev sodišča o tem vprašanju ne bi vplivala na druge stranke dedovanja.
- (29) Če je sodišče začelo postopek dedovanja po uradni dolžnosti, kar je primer v nekaterih državah članicah, bi morale to sodišče končati postopek, če se stranke dogovorijo, da bodo dedovanje sporazumno uredile zunaj sodišča v državi članici, katere pravo je bilo izbrano. Če sodišče postopka ni začelo po uradni dolžnosti, ta uredba ne bi smela preprečevati strankam, da dedovanje sporazumno uredijo zunaj sodišča (na primer pri notarju) v državi članici, ki so jo izbrale, če je to mogoče po pravu te države članice. To bi morale veljati, tudi če pravo, ki se uporablja za dedovanje, ni pravo te države članice.
- (30) Da bi zagotovili, da lahko sodišča vseh držav članic iz istih razlogov izvajajo pristojnost za odločanje o dedovanju po osebah, ki ob smrti niso imele običajnega prebivališča v državi članici, bi bilo treba v tej uredbi takšativno in po pomembnosti naštetih razloge, na podlagi katerih je mogoče izvajati takšno subsidiarno pristojnost.
- (31) Da bi odpravili zlasti primere odrekanja sodnega varstva, bi bilo treba v tej uredbi določiti tudi *forum necessitatis*, tako da bi lahko sodišče države članice izjemoma odločalo o dedovanju, ki je tesno povezano s tretjo državo. Do takšnega izjemnega primera bi lahko prišlo, če postopek v tretji državi ne bi bili mogoč, na primer zaradi državljanske vojne, ali če ni mogoče upravičeno pričakovati, da bo upravičenec lahko začel ali izvedel postopek v tej državi. Pristojnost na podlagi *forum necessitatis* pa bi se lahko izvajala le, če bi bila zadeva v zado-
stni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začel postopek.
- (32) Da bi olajšali položaj dedičev in voliljemnikov, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, v kateri se obravnava ali se bo obravnavalo dedovanje, bi morala ta uredba vsem osebam, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, dajo izjave o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali omejitvi svoje odgovornosti za zapustnikove dolgove, omogočiti, da dajo takšne izjave v obliki, določeni s pravom države, v kateri imajo običajno prebivališče, pred sodišči te države članice. To ne bi smelo pomeniti, da takšnih izjav ni mogoče dati pred drugimi organi v tej državi članici, ki so v skladu z nacionalnim pravom pristojni za sprejemanje izjav. Osebe, ki se bodo odločile za možnost, da dajo izjavo v državi članici, v kateri imajo običajno prebivališče, bi morale sodišče ali organ, ki obravnava ali bo obravnaval dedovanje, same obvestiti o obstoju takšnih izjav v roku, ki ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje.
- (33) Če želi oseba omejiti svojo odgovornost za zapustnikove dolgove, za to ne bi smela zadostovati izjava v ta namen pri sodiščih ali drugih pristojnih organih države članice, v kateri ima običajno prebivališče, če pravo, ki se uporablja za dedovanje, od njega zahteva, da na pristojnem sodišču začne poseben sodni postopek, npr. postopek za popis dediščine. Izjava, ki jo v takšnih okoliščinah da oseba v državi članici, v kateri ima običajno prebivališče, v obliki, ki jo določa pravo te države članice, za namene te uredbe torej ne bi smela biti formalno veljavna. Prav tako se pisanje o začetku postopka ne bi smelo šteti kot izjave za namene te uredbe.
- (34) Zaradi pravilnega delovanja pravosodja bi se bilo treba izogibati izdajanju nezdružljivih odločb v različnih državah članicah. Zato bi bilo treba v tej uredbi določiti splošna postopkovna pravila, podobna pravilom v drugih instrumentih Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah.
- (35) Eno od takšnih postopkovnih pravil je pravilo o litispenci, ki se bo uporabilo, če bo isti primer dedovanja predložen različnim sodiščem v različnih državah članicah. Na podlagi tega pravila se bo nato določilo, katero sodišče bo dejansko obravnavalo dedovanje.

- (36) Ker lahko v nekaterih državah dedne zadeve obravnavajo izvensodni organi, kot so notarji, za katere ne veljajo pravila o pristojnosti iz te uredbe, ni mogoče izključiti, da se lahko v zvezi z istim dedovanjem v različnih državah članicah vzporedno začne postopek za sporazumno ureditev zunaj sodišča in sodni postopek ali dva postopka za sporazumno ureditev zunaj sodišča. V takšnem primeru bi se morali stranki postopka, ko ugotovita, da potekata vzporedna postopka, dogovoriti o nadaljnjem postopku. Če se ne moreta dogovoriti, bi morala dedovanje obravnavati in o njem odločati sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo.
- (37) Da bi državljani ob upoštevanju načela pravne varnosti lahko uživali ugodnosti, ki jih ponuja notranji trg, bi jim moralo biti na podlagi te uredbe vnaprej jasno, katero pravo se bo uporabljalo za dedovanje po njih. Uvesti bi bilo treba harmonizirana kolizijska pravila, da bi se preprečilo nasprotujoče si izide. Glavno pravilo bi moralo zagotoviti, da je dedovanje urejeno s predvidljivim pravom, s katerim je tesno povezano. Zaradi pravne varnosti in da bi preprečili razdrobljenost zapuščine, bi moralo to pravo urejati celotno dedovanje, torej vse premoženje, ki sestavlja zapuščino, ne glede na to, za kakšno premoženje gre, in ne glede na to, ali se premoženje nahaja v drugi državi članici ali v tretji državi.
- (38) Ta uredba bi morala državljanom omogočati, da vnaprej uredijo dedovanje z izbiro prava, ki se bo uporabljalo za dedovanje po njih. Izbira bi morala biti omejena na pravo države, katere državljani so, da bi zagotovili povezavo med zapustnikom in izbranim pravom ter preprečili, da bi se pravo izbralo, zato da se ne bi uresničila legitimna pričakovanja oseb, ki so upravičene do nujnega deleža.
- (39) Izbira prava bi se morala izrecno navesti v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti ali pa izhajati iz določil takšnega razpolaganja. Lahko bi se štel, da je izbira prava izražena, če je na primer zapustnik v razpolaganju navedel točno določene določbe iz prava države, katere državljan je, ali je kako drugače omenil to pravo.
- (40) Izbira prava v skladu s to uredbo bi morala biti torej veljavna tudi, če izbrano pravo ne določa izbire prava v dednih zadevah. Vendar pa bi moralo izbrano pravo določati materialno veljavnost dejanja, s katerim se izbere pravo, tj. ali se za osebo, ki izbira pravo, lahko domneva, da razume, kaj dela, in s tem soglaša. Enako bi moralo veljati za dejanje, s katerim se spremeni ali prekliče izbira prava.
- (41) Za namene uporabe te uredbe bi bilo treba predhodno rešiti vprašanje ugotavljanja državljanstva ali več državljanstev zadevne osebe. Vprašanje, ali je oseba državljan določene države, ne spada v področje uporabe te uredbe in se rešuje po nacionalnem pravu, po potrebi pa tudi v skladu z mednarodnimi konvencijami, pri čemer se dosledno spoštujejo splošna načela Evropske unije.
- (42) Pravo, določeno kot pravo, ki se uporablja za dedovanje, bi moralo urejati dedovanje od začetka postopka do prehoda lastništva premoženja, ki sestavlja zapuščino, na upravičence, kot jih določa zakon. Urejati bi moralo tudi vprašanja v zvezi z upravljanjem zapuščine in odgovornostjo za zapustnikove dolgove. Pri poplačilu zapustnikovih dolgov je morda treba upoštevati vrstni red poplačevanja upnikov, zlasti če to določa pravo, ki se uporablja za dedovanje.
- (43) V tej uredbi določena pravila o pristojnosti lahko v nekaterih primerih pripeljejo do okoliščin, ko sodišče, pristojno za odločanje o dedovanju, ne bo uporabljalo svojega prava. Če do takega primera pride v državi članici, katere pravo predvideva obvezno imenovanje upravitelja zapuščine, bi morala ta uredba sodiščem te države članice omogočiti, da v skladu s svojim pravom imenujejo enega ali več upraviteljev, ko začnejo postopek. To ne bi smelo posegati v morebitno odločitev strank, da dedovanje sporazumno uredijo zunaj sodišča v drugi državi članici, če je to mogoče po pravu tiste države članice. Da bi se zagotovilo nemoteno usklajevanje med pravom, ki se uporablja za dedovanje, in pravom države članice sodišča, ki imenuje upravitelje, bi moralo sodišče imenovati osebe, ki bi lahko upravljale zapuščino po pravu, ki se uporablja za dedovanje, kot so denimo izvršitelj zapustnikove oporoke ali dediči sami ali, če pravo, ki se uporablja za dedovanje to zahteva, tretja oseba. Sodišče lahko v posameznih primerih, če je to po pravu zahtevano, kot upravitelja imenuje tretjo osebo tudi, če tega pravo, ki se uporablja za dedovanje, tega ne predvideva. Če je zapustnik imenoval izvršitelja oporoke, se tej osebi pooblastila ne smejo vzeti, razen če pravo, ki se uporablja za dedovanje, predvideva prenehanje njenega mandata.
- (44) Pooblastila upraviteljev, ki so bili imenovani v državi članici sodišča, ki je začelo postopek, bi morala biti pooblastila za upravljanje, ki jih lahko izvajajo v skladu s pravom, ki se uporablja za dedovanje. Če je na primer dedič imenovan za upravitelja, bi moral imeti pooblastila za upravljanje premoženja, ki dediču pripadajo v skladu s tem pravom. Če pooblastila za upravljanje, ki se izvajajo

v skladu s pravom, ki se uporablja za dedovanje, ne zadostujejo za ohranitev zapuščine ali zaščito pravic upnikov ali drugih oseb, ki so jamčile za zapustnikove dolgove, lahko upravitelj/-i, imenovan/-i v državi članici sodišča, ki je začelo postopek, kot dodatni ukrep izvaja/-jo pooblastila za upravljanje, ki jih za to področje določa pravo te države članice. Ta dodatna pooblastila lahko vključujejo na primer sestavo seznama premoženja in dolgov, ki so predmet dedovanja, seznanitev upnikov o uvedbi dedovanja in povabilo, naj uveljavljajo svoje zahteve, ter sprejetje začasnih ukrepov, vključno z ukrepi zavarovanja, katerih namen je zaščita zapuščine. Dejanja upravitelja pri izvajanju dodatnih pooblastil bi morala biti v skladu z določbami prava, ki se uporablja za dedovanje, o prehodu lastništva zapuščine, vključno z vsemi pravnimi posli, ki so jih sklenili upravičenci pred imenovanjem upravitelja, odgovornostjo za zapustnikove dolgove in pravicami upravičencev, tudi z morebitno pravico za sprejem ali odpoved dediščine. Taka dejanja bi lahko denimo pomenila odtujitev premoženja ali plačilo dolgov, če je to dovoljeno po pravu, ki se uporablja za dedovanje. Če po pravu, ki se uporablja za dedovanje, imenovanje upravitelja, ki je tretja oseba, spremeni odgovornost dedičev, bi bilo treba takšno spremembo spoštovati.

(45) Ta uredba ne bi smela posegati v dejstvo, da lahko dediči po potrebi in tudi s pomočjo pooblaščenca za zaščito svojih pravic sprejmejo nadaljnje ukrepe, ki so na voljo po nacionalnem pravu, v skladu z ustreznimi instrumenti Unije.

(46) Ta uredba bi morala omogočiti, da se o uvedbi dedovanja obvestijo morebitni upniki v drugih državah članicah, v katerih se nahaja premoženje. Glede izvrševanja te uredbe bi bilo treba razmisliti o možnosti vzpostavitve mehanizma, morda s pomočjo portala e-pravosodje, ki bi morebitnim upnikom v drugih državah članicah omogočil dostop do pomembnih podatkov, tako da lahko uveljavijo svoje zahteve.

(47) Pravo, ki se uporablja za dedovanje, bi moralo določati upravičence v posamezni dedni zadevi. Izraz bo v večini pravnih sistemov obsegal dediče, volilnojemnike in osebe, upravičene do nujnega deleža, čeprav pravni položaj volilnojemnikov v vseh pravnih sistemih ni enak. V nekaterih lahko volilnojemnik prejme neposredni delež iz zapuščine, v drugih pa ima le pravico zahtevati izpolnitev volila od dedičev.

(48) Da bi zagotovili pravno varnost oseb, ki želijo vnaprej urediti svoje dedovanje, bi bilo treba v tej uredbi določiti posebno kolizijsko pravilo v zvezi z dopustnostjo in materialno veljavnostjo razpolaganja za primer smrti. Da bi zagotovili enotno uporabo tega pravila, bi bilo treba v uredbi navesti, kateri elementi naj veljajo za elemente materialne veljavnosti. Preverjanje materialne veljavnosti razpolaganja za primer smrti bi lahko pokazalo, da je razpolaganje za primer smrti neveljavno.

(49) Dedna pogodba je oblika razpolaganja za primer smrti, ki ima v državah članicah različno dopustnost in sprejemljivost. Da bi se dedne pravice, pridobljene z dedno pogodbo, lažje priznale v državah članicah, bi bilo treba v tej uredbi določiti, katero pravo ureja dopustnost takšnih pogodb, njihovo materialno veljavnost in njihove zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji razveze.

(50) Pravo, ki bo v skladu s to uredbo urejalo dopustnost in materialno veljavnost razpolaganja za primer smrti in v zvezi z dednimi pogodbami zavezujoče učinke takih pogodb za stranke, ne bi smelo posegati v pravice oseb, ki so po pravu, ki se uporablja za dedovanje, upravičene do nujnega deleža ali imajo drugo pravico, za katero jih oseba, za katere zapuščino gre, ne more prikrajšati.

(51) V tej uredbi bi bilo treba napotila na pravo, ki bi se uporabljalo za dedovanje po osebi, ki je razpolagala, če bi umrla na dan, ko je bilo razpolaganje napravljeno oziroma spremenjeno ali preklicano, razumeti kot napotila na pravo države, v kateri je imela zadevna oseba na ta dan običajno prebivališče, ali, če je izbrala pravo v skladu s to uredbo, pravo države, katere državljan je bila na ta dan.

(52) Ta uredba bi morala urejati veljavnost glede oblike vseh pisnih razpolaganj za primer smrti s pravili, ki so v skladu s Haaško konvencijo z dne 5. oktobra 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj. Pri presojanju o tem, ali je določeno razpolaganje za primer smrti formalno veljavno v skladu s to uredbo, pristojni organ ne bi smel upoštevati mednarodnega elementa, ki je bil ustvarjen z goljufivim namenom izogniti se pravilom o formalni veljavnosti.

- (53) Za namene te uredbe se vsaka pravna določba, ki omejuje dopustne oblike razpolaganj za primer smrti s sklicevanjem na določene osebne okoliščine osebe, ki razpolaga, kot je na primer starost, obravnava kot predmet oblike. Tega se ne bi smelo razlagati tako, da naj bi pravo, ki se uporablja za formalno veljavnost razpolaganja za primer smrti v skladu s to uredbo, določalo, ali mladoletna oseba lahko razpolaga za primer smrti. To pravo bi morale določati le, ali lahko osebna okoliščina, kot je na primer mladoletnost, osebi onemogoča razpolaganje za primer smrti v določeni obliki.
- (54) Nekatere nepremičnine, podjetja in druge posebne kategorije premoženja so zaradi gospodarskih, družinskih ali družbenih razlogov predmet posebnih pravil v državi članici, v kateri se nahajajo, ter za njih veljajo določene omejitve, ki zadevajo dedovanje tega premoženja ali nanj vplivajo. Ta uredba bi morala zagotoviti uporabo teh posebnih pravil. Vendar je treba to izjemo od uporabe prava, ki se uporablja za dedovanje, razlagati strogo, da ne bi bila v nasprotju s splošnim ciljem te uredbe. Zato niti kolizijska pravila, v skladu s katerimi za nepremičnine velja drugačno pravo kot za premičnine, niti določbe o nujnem deležu zapuščine, ki določajo večji delež, kot ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje v skladu s to uredbo, ne veljajo za posebna pravila o omejitvah, ki zadevajo dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo.
- (55) Da bi zagotovili enotno obravnavo primerov, ko umreta dve ali več oseb, katerih dedovanje bi urejali različni pravni sistemi, vrstni red smrti teh oseb pa ni gotov, bi morale biti v tej uredbi določeno, da nobena od teh umrlih oseb nima dednih pravic po drugem ali drugih.
- (56) V določenih okoliščinah se lahko zgodi, da je zapuščina brez dediča. V različnih pravnih sistemih so ti primeri različno urejeni. Po nekaterih pravih ima država na primer pravico do dedovanja, ne glede na to, kje se premoženje nahaja. Po nekaterih drugih pravih pa si lahko država prisvoji samo premoženje, ki je na njenem ozemlju. V tej uredbi bi bilo zato treba določiti, da uporaba prava, ki se uporablja za dedovanje, ne bi smela preprečevati državi članici, da si po svojem pravu prisvoji premoženje, ki se nahaja na njenem ozemlju. Da bi zagotovili, da s tem pravilom ne bodo oškodovani upniki, ki imajo terjatve do zapuščine, bi bilo treba dodati določbo o tem, da lahko upniki, ki imajo terjatve do zapuščine, zahtevajo, da se te pobotajo s celotnim zapuščinskim premoženjem, ne glede na to, kje se nahaja.
- (57) Uporaba kolizijskih pravil iz te uredbe lahko pomeni, da se bo uporabilo pravo tretje države. V takšnem primeru bi bilo treba upoštevati pravila mednarodnega zasebnega prava te države. Če je v teh pravilih določena napotitev na pravo države članice ali pravo tretje države, ki bi za dedovanje uporabila svoje pravo, bi bilo treba zaradi mednarodne skladnosti takšno napotitev sprejeti. Zavračanje pa bi moralo biti izključeno, če je zapustnik za dedovanje izbral pravo tretje države.
- (58) Zaradi javnega interesa bi morala imeti sodišča in drugi pristojni organi, ki obravnavajo dedne zadeve v državah članicah, v izjemnih okoliščinah možnost neupoštevanja nekaterih določb tujega prava, kadar bi bila njegova uporaba v določenem primeru očitno nezdružljiva z javnim redom zadevne države članice. Vendar sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti uporabe izjeme javnega reda, da bi zavrnili pravo druge države članice ali priznanje ali morda izvršitev odločbe, javne listine ali sodne poravnave, izdanih v drugi državi članici, kadar bi bilo to v nasprotju z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti s členom 21 Listine, ki preprečuje vsakršno diskriminacijo.
- (59) Glede na splošni cilj te uredbe, ki je vzajemno priznavanje odločb, izdanih v državah članicah v dednih zadevah ne glede na to, ali so bile takšne odločbe izdane v pravnem ali nepravdnem postopku, bi bilo treba v tej uredbi določiti pravila o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb, podobna tistim iz drugih instrumentov Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah.
- (60) Da bi upoštevali različne sisteme za obravnavo dednih zadev v državah članicah, bi bilo treba s to uredbo zagotoviti sprejemljivost in izvršljivost javnih listin, izdanih v dednih zadevah, v vseh državah članicah.
- (61) Javne listine bi morale imeti v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke. Pri določanju dokazne moči dane javne listine v drugi državi članici ali njenih najbolj primerljivih učinkov bi bilo treba upoštevati vrsto in obseg dokazne moči javne listine v državi članici izvora. Zato bo dokazna moč javne listine v drugi državi članici odvisna od prava države članice izvora.

- (62) Verodostojnost javne listine bi moral biti avtonomen pojem, ki naj zadeva vprašanja, kot so pristnost listine, zahteve glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino, in postopek, po katerem se lista sestavi. Vključevati bi moral tudi dejstva, ki jih v javno listino zapiše zadevni organ, kot je dejstvo, da sta se navedeni stranki določenega dne sestali v prisotnosti tega organa in dali navedene izjave. Stranka, ki želi izpodbijati verodostojnost javne listine, bi morala to storiti na pristojnem sodišču države članice, iz katere izvira javna lista, po pravu te države članice.
- (63) Pojme „pravni posli ali pravna razmerja, zapisana v javni listini“ bi bilo treba razlagati kot sklicevanje na materialno vsebino javne listine. Pravni posli, zapisani v javni listini, bi bili lahko na primer pogodba med strankama o delitvi zapuščine, oporoka ali dednopravna pogodba oziroma druga izjava volje. Pravna razmerja bi bila lahko na primer določitev dedičev in drugih upravičencev, določenih po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ter določitev njihovih deležev, obstoj nujnega deleža ali drugi elementi po pravu, ki se uporablja za dedovanje. Stranka, ki želi izpodbijati pravne posle ali pravna razmerja, zapisana v javni listini, bi morala to storiti na sodiščih, pristojnih po tej uredbi, ki bi morala o tem odločati po pravu, ki se uporablja za dedovanje.
- (64) Če je vprašanje, ki zadeva pravne posle ali pravna razmerja, zapisane v javni listini, obravnavano kot predhodno vprašanje na sodišču države članice, bi moralo biti za odločanje o tem vprašanju pristojno to sodišče.
- (65) Izpodbijana javna lista ne bi smela imeti nobene dokazne moči v državi članici, ki ni država članica izvora, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Če se izpodbija samo določena zadeva v zvezi s pravnimi posli ali pravnimi razmerji, zapisanimi v javni listini, izpodbijana javna lista v državi članici, ki ni država članica izvora, ne bi smela imeti nobene dokazne moči glede izpodbijane zadeve, dokler je postopek izpodbijanja v teku. Javna lista, ki je zaradi izpodbijanja razglašena za neveljavno, ne bi smela imeti nobene dokazne moči več.
- (66) Organ, ki bi na podlagi uporabe te uredbe prejel neskladni javni listini, bi moral oceniti, katera od obeh, če sploh katera, naj ima prednost glede na okoliščine posamezne zadeve. Če iz teh okoliščin ni razvidno, katera od obeh javnih listin, če sploh katera, bi morala imeti prednost, bi morala o tem odločiti sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo, ali – če se to vprašanje postavi kot predhodno vprašanje v postopku, sodišče, pred katerim teče ta postopek. Če sta neskladni javna lista in odločba, bi bilo treba upoštevati razloge za nepriznanje iz te uredbe.
- (67) Za hitro, nemoteno in učinkovito urejanje dedovanja s čezmejnimi posledicami v Evropski uniji bi moral imeti dediči, volilnojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine možnost, da zlahka dokažejo svoj status in/ali uveljavlja svoje pravice in pooblastila v drugi državi članici, na primer v državi članici, v kateri je zapuščina. V ta namen bi morala ta uredba določati uvedbo enotnega potrdila, tj. evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: potrdilo), ki se izda za uporabo v drugi državi članici. To potrdilo zaradi upoštevanja načela subsidiarnosti ne bi smelo nadomestiti nacionalnih dokumentov, ki se lahko za enak namen izdajajo v državah članicah.
- (68) Organ izdajatelj potrdila bi moral upoštevati obličnosti, ki so potrebne za vpis v register nepremičnine v državi članici, kjer se nahaja register. Ta uredba bi morala za ta namen določiti izmenjavo informacij med državami članicami o teh obličnostih.
- (69) Uporaba potrdila ne bi smela biti obvezna. To pomeni, da osebam, ki lahko zaprosijo za potrdilo, tega ni treba storiti, temveč lahko uporabijo druge instrumente, ki so na voljo v skladu s to uredbo (odločbe, javne listine ali sodne poravnave). Vendar pa noben organ ali oseba, ki se mu/ji predloži potrdilo, izdano v drugi državi članici, ne bi smela zahtevati, da se mu/ji namesto potrdila predloži odločba, javna lista ali sodna poravnava.
- (70) Potrdilo bi morala izdati država članica, katere sodišča so pristojna v skladu s to uredbo. Države članice bi morale v nacionalni zakonodaji določiti, kateri organi bodo pristojni za izdajo potrdila, tj. bodisi sodišča, kot so opredeljena v tej uredbi, bodisi drugi organi, ki so pristojni za dedne zadeve, kot so na primer notarji. Države članice bi morale v nacionalni zakonodaji določiti tudi, ali lahko organ izdajatelj, pri izdaji sodeluje z

drugimi pristojnimi organi, na primer organi, ki so pristojni za sprejemanje zapriseženih izjav. Komisiji bi morale sporočiti ustrezne informacije o svojih organih izdajateljih, da bi se lahko objavile.

bi morala v razmerjih med državami članicami ta uredba prevladati nad konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.

- (71) Potrdilo bi moralo imeti enake učinke v vseh državah članicah. Samo po sebi ne bi smelo biti izvršilni naslov, imeti pa bi moralo dokazno moč, poleg tega bi se moralo zanj predpostavljati, da točno odraža elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente, kot je materialna veljavnost razpolaganja za primer smrti. Dokazni učinek potrdila ne bi smel vključevati elementov, ki niso urejena s to uredbo, kot je ugotavljanje očetovstva in materinstva ali vprašanje, ali je določeno premoženje pripadalo zapustniku ali ne. Vsakomur, ki izroči plačilo ali preda zapuščino osebi, ki je v potrdilu navedena kot upravičena, da prejme takšno plačilo ali premoženje kot dedič ali voliljemnik, bi bilo treba zagotoviti ustrezno zaščito, če je ravnal v dobri veri in se pri tem zanašal na to, da so informacije, navedene v potrdilu, točne. Enako zaščito bi bilo treba zagotoviti vsakomur, ki se zanaša na to, da so informacije, navedene v potrdilu, točne, in ki kupi ali prejme premoženje od osebe, ki je v potrdilu navedena kot upravičena, da razpolaga s tem premoženjem. Zaščito bi bilo treba zagotoviti, če se predložijo še vedno veljavne overjene kopije. Ta uredba ne bi smela urejati vprašanja, ali je takšna pridobitev premoženja s strani tretje osebe veljavna ali ne.

- (72) Pristojni organ bi moral izdati potrdilo na zahtevo. Organ izdajatelj bi moral izvršnik potrdila obdržati, prosilcu zahtevka in vsem drugim osebam, ki izkažejo upravičeni interes, pa izdati eno ali več overjenih kopij. To ne bi smelo preprečevati državam članicam, da v skladu z nacionalnimi pravili o dostopu javnosti do dokumentov dovolijo, da se kopije potrdila razkrijejo javnosti. Ta uredba bi morala omogočati pritožbe zoper odločitve organa izdajatelja, vključno zoper odločitve o zavrnitvi izdaje potrdila. Če je bilo potrdilo popravljeno, spremenjeno ali preklicano, bi moral organ izdajatelj s tem seznaniti osebo, ki so ji bile izdane kopije, da bi se preprečila njihova nepravilna uporaba.

- (73) Zaradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih sprejele države članice, ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v trenutku sprejetja te uredbe. Zlasti bi moralo biti omogočeno državam članicam, ki so pogodbenice Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj, da za formalno veljavnost oporok in skupnih oporok še naprej uporabljajo določbe te konvencije namesto določb te uredbe. Zaradi skladnosti s splošnimi cilji te uredbe pa

- (74) Ta uredba ne bi smela preprečevati, da države članice, ki so pogodbenice konvencije med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko z dne 19. novembra 1934, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o dedovanju, oporokah in upravljanju zapuščine, še naprej uporabljajo nekatere določbe iz te konvencije, kot je bila spremenjena z medvladnim sporazumom med državami pogodbenicami te konvencije.

- (75) Za lažjo uporabo te uredbe bi bilo treba določiti, da morajo države članice sporočiti nekatere podatke o svoji zakonodaji in postopkih v zvezi z dedovanjem v okviru Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, ustanovljene z Odločbo Sveta 2001/470/ES ⁽¹⁾. Da bi lahko vse informacije, pomembne za uporabo te uredbe v praksi, pravočasno objavili v *Uradnem listu Evropske unije*, bi morale države članice takšne informacije Komisiji sporočiti pred začetkom uporabe te uredbe.

- (76) Prav tako bi bilo treba zaradi lažje uporabe te uredbe in da bi omogočili uporabo modernih komunikacijskih tehnologij pripraviti standardne obrazce za dokazila, ki se predložijo ob vložitvi zahtevkov za razglasitev izvršljivosti odločbe, javne listine ali sodne poravnave in vložitvi zahtevka za izdajo evropskega potrdila o dedovanju ter za potrdilo samo.

- (77) Pri izračunu rokov in iztekov rokov, določenih v tej uredbi, bi bilo treba uporabljati Uredbo Sveta (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971 o določitvi pravil glede rokov, datumov in iztekov rokov ⁽²⁾.

- (78) Za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje te uredbe bi bilo treba Komisiji podeliti izvedbena pooblastila glede oblikovanja in kasnejših sprememb dokazil in obrazcev za razglasitev izvršljivosti odločb, sodnih poravn in javnih listin ter evropskega potrdila o dedovanju. Ta pooblastila bi se morala izvajati v skladu z Uredbo

⁽¹⁾ UL L 174, 27.6.2001, str. 25.

⁽²⁾ UL L 124, 8.6.1971, str. 1.

(EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije ⁽¹⁾.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Področje uporabe

(79) Za sprejemanje izvedbenih aktov, s katerimi se sprejmejo in kasneje spreminjajo dokazila in obrazci, določeni v tej uredbi, bi bilo treba uporabljati svetovalni postopek v skladu s členom 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

1. Ta uredba se uporablja v zadevah dedovanja. Ne uporablja pa se v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.

(80) Ker ciljev te uredbe, in sicer prostega gibanja oseb, možnosti, da lahko evropski državljani vnaprej uredijo svoje dedovanje na ravni Unije ter zaščite pravic dedičev in voliljemnikov ter oseb, ki so blizu zapustniku in upnikov do zapuščine, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker se te cilje zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

2. Iz področja uporabe te uredbe so izključeni:

(81) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Sodišča in drugi pristojni organi držav članic morajo pri uporabi te uredbe upoštevati te pravice in načela.

(a) status fizičnih oseb ter družinska razmerja in razmerja, ki imajo primerljive učinke po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja;

(b) pravna ali poslovna sposobnost fizičnih oseb, brez poseganja v točko (c) člena 23(2) in v člen 26;

(c) vprašanja v zvezi s pogrešanostjo, odsotnostjo ali domnevno smrtjo fizične osebe;

(d) vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncem in premoženjskimi razmerji, ki imajo po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljive učinke kot zakonska zveza;

(82) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, ti dve državi članici ne sodelujeta pri sprejetju te uredbe, ki zanju ni zavezujoča in se zanju ne uporablja. Vendar to ne posega v možnost, da Združeno kraljestvo in Irsko v skladu s členom 4 navedenega protokola po sprejetju te uredbe pošljeta uradno obvestilo o svoji nameri, da želita sprejeti to uredbu.

(e) preživninske obveznosti, ki niso posledica smrti;

(f) formalna veljavnost razpolaganja za primer smrti, napravljenega v ustni obliki;

(83) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zanje ni zavezujoča niti se zanje ne uporablja –

(g) pravice in premoženje, ki so nastali ali prešli drugače kot z dedovanjem, kot so na primer darila, skupna lastnina več oseb, ki preide na preživele(ga), pokojninski načrti, zavarovalne pogodbe in podobni dogovori, brez poseganja v točko (i) člena 23(2);

(h) vprašanja prava družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, kot so klavzule v ustanovnih aktih in statutih družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, ki določajo, kaj se zgodi z deleži ob smrti članov;

⁽¹⁾ UL L 55, 28.2.2011, str. 13.

- (i) likvidacijo, izbris in združitev družb in drugih subjektov, s pravno osebnostjo ali brez nje;
- (j) ustanovitev, upravljanje in likvidacijo skladov;
- (k) naravo stvarnih pravic in
- (l) vpis pravic na nepremičnini ali premičnini v register, vključno s pravnimi zahtevami za takšen vpis in učinki vpisa ali nevpisa takšnih pravic v register.
- (e) „država članica izvora“ pomeni državo članico, v kateri je bila izdana odločba, potrjena ali sklenjena sodna poravnava, sestavljena javna listina ali izdano evropsko potrdilo o dedovanju;
- (f) „država članica izvršitve“ pomeni državo članico, v kateri se zahteva razglasitev izvršljivosti ali izvršitev odločbe, sodne poravnave ali javne listine;
- (g) „odločba“ pomeni vsako odločbo v dednih zadevah, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana, vključno s sklepom sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka;
- (h) „sodna poravnava“ pomeni poravnavo v dedni zadevi, ki jo je potrdilo sodišče ali je bila med postopkom sklenjena pred sodiščem;
- (i) „javna listina“ pomeni listino v dedni zadevi, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost:

Člen 2

Pristojnost za dedne zadeve v državah članicah

Ta uredba ne vpliva na pristojnost organov držav članic za obravnavanje dednih zadev.

Člen 3

Opredelitev pojmov

1. V tej uredbi:

- (a) „dedovanje“ pomeni dedovanje zapuščine po zapustniku in obsega vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod na podlagi zapustnikovega razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona;
- (b) „dedna pogodba“ pomeni dogovor, vključno z dogovorom, izhajajočim iz vzajemnih oporok, ki odplačno ali neodplačno podeljuje, spreminja ali odvzema pravice ene ali več oseb, ki so stranke dogovora, do bodoče zapuščine ali bodočih zapuščin;
- (c) „skupna oporoka“ pomeni oporoko, ki jo sestavita dve ali več oseb v enem aktu;
- (d) „razpolaganje za primer smrti“ pomeni oporoko, skupno oporoko ali dedno pogodbo;

(i) se nanaša na podpis in vsebino javne listine, ter

(ii) jo je ugotovil javni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora.

2. V tej uredbi izraz „sodišče“ pomeni vsak sodni organ ter vse druge organe in pravne strokovnjake, pristojne za dedne zadeve, ki izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, če ti drugi organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstva glede svoje nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja in so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri delujejo:

- (a) lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve s strani tega organa ter
- (b) imajo podobno veljavo in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve.

Države članice v skladu s členom 79 uradno obvestijo Komisijo o drugih organih in pravnih strokovnjakih iz prvega pododstavka.

POGLAVJE II

PRISTOJNOST

Člen 4

Splošna pristojnost

Sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, so pristojna za odločanje o celotnem dedovanju.

Člen 5

Dogovor o izbiri sodišča

1. Če je pravo, ki ga je zapustnik izbral za urejanje dedovanja po njem v skladu s členom 22, pravo države članice, se zadevne stranke lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanjih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče oziroma sodišča te države članice.

2. Takšen dogovor o izbiri sodišča se sklene v pisni obliki, je datiran in podpisan s strani zadevnih strank. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, so enakovredne pisni obliki.

Člen 6

Zavrnitev pristojnosti v primeru izbire prava

Če je pravo, ki ga je zapustnik izbral za urejanje dedovanja po njem v skladu s členom 22, pravo države članice, se sodišče, ki je začelo postopek v skladu s členom 4 ali členom 10:

- (a) na zahtevo ene od strank postopka lahko izreče za nepristojno, če meni, da so sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano, primernejša za odločanje o dedovanju glede na dejanske okoliščine dedovanja, na primer glede na to, kje imajo stranke običajno prebivališče in kje se nahaja premoženje, ali
- (b) izreče za nepristojno, če so se stranke v postopku v skladu s členom 5 dogovorile, da bodo pristojnost prenesle na sodišče ali sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano.

Člen 7

Pristojnost v primeru izbire prava

Sodišča države članice, katere pravo je zapustnik izbral v skladu s členom 22, so pristojna za odločanje o dedovanju, če:

- (a) se je sodišče, ki je že začelo postopek, v skladu s členom 6 izreklo za nepristojno v isti zadevi,
- (b) so se stranke postopka v skladu s členom 5 dogovorile, da bodo prenesle pristojnost na sodišče ali sodišča te države članice, ali
- (c) so stranke postopka izrecno sprejele pristojnost sodišča, ki je začelo postopek.

Člen 8

Končanje postopka, začetega po uradni dolžnosti, v primeru izbire prava

Sodišče, ki je po uradni dolžnosti začelo postopek v dedni zadevi v skladu s členom 4 ali členom 10, konča postopek, če so se stranke postopka dogovorile, da bodo dedovanje sporazumno uredile zunaj sodišča v državi članici, katere pravo je izbral zapustnik v skladu s členom 22.

Člen 9

Pristojnost na podlagi spustitve v postopek

1. Če se v postopku pred sodiščem države članice, ki je pristojno v skladu s členom 7, izkaže, da dogovora o izbiri sodišča niso sklenile vse stranke v postopku, ostane sodišče še naprej pristojno, če se stranke v postopku, ki dogovora niso sklenile, spustijo v postopek, ne da bi ugovarjale pristojnosti sodišča.

2. Če stranke v postopku, ki dogovora niso sklenile, ugovarjajo pristojnosti sodišča iz odstavka 1, se sodišče izreče za nepristojno.

V tem primeru so za odločanje o dedovanju pristojna sodišča, ki so pristojna v skladu s členom 4 ali členom 10.

Člen 10

Subsidiarna pristojnost

1. Če zapustnik ob smrti nima običajnega prebivališča v državi članici, so za odločanje o celotnem dedovanju vseeno pristojna sodišča države članice, v kateri je zapuščina, če:

- (a) je bil zapustnik ob smrti državljan te države članice ali, če tega ni,

(b) je imel zapustnik prejšnje običajno prebivališče v navedeni državi članici, pod pogojem, da od spremembe običajnega prebivališča do začetka postopka pred sodiščem ni preteklo več kot pet let.

2. Če ni pristojno nobeno sodišče v državi članici v skladu z odstavkom 1, so sodišča države članice, v kateri se nahaja zapuščina, vseeno pristojna za odločanje o tem premoženju.

Člen 11

Forum necessitatis

Če ni pristojno nobeno sodišče države članice v skladu z drugimi določbami te uredbe, lahko sodišča države članice izjemoma odločajo o dedovanju, če v tretji državi, s katero je zadeva tesno povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč.

Zadeva mora biti v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

Člen 12

Omejitev postopka

1. Če zapuščina obsega premoženje, ki se nahaja v tretji državi, lahko sodišče, ki je začelo postopek, da bi odločilo o dedovanju, na zahtevo ene od strank odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih tega premoženja, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo priznana in, kjer je primerno, razglašena za izvršljivo v tej tretji državi.

2. Odstavek 1 ne vpliva na pravico strank do omejitve predmeta postopka po pravu države članice, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek.

Člen 13

Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu

Poleg sodišča, ki je pristojno za odločanje o dedovanju v skladu s to uredbo, so sodišča države članice običajnega prebivališča katere koli osebe, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pred sodiščem poda izjavo o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali o odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali izjavo o omejitvi odgovornosti zadevne osebe za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine, pristojna sprejeti takšno izjavo, če se po pravu te države članice takšne izjave lahko dajo pred sodiščem.

Člen 14

Začetek postopka

Za namene tega poglavja se šteje, da je sodišče začelo postopek:

(a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja toženi stranki;

(b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče, ali

(c) če se postopek začne po uradni dolžnosti, v trenutku, ko sodišče sprejme sklep o začetku postopka, ali, če takšen sklep ni potreben, v trenutku, ko je zadeva vpisana pri sodišču.

Člen 15

Preizkus pristojnosti

Če se pred sodiščem države članice začne postopek v dedni zadevi, za katero to sodišče po tej uredbi ni pristojno, se sodišče po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.

Člen 16

Preizkus dopustnosti

1. Če se tožena stranka, ki nima običajnega prebivališča v državi, v kateri proti njej poteka postopek, ne spusti v postopek, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, da je lahko tožena stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje prejela pravočasno, da je lahko pripravila svojo obrambo, ali da je bilo za to storjeno vse potrebno.

2. Namesto odstavka 1 tega člena se uporabi člen 19 Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročitev dokumentov) ⁽¹⁾, kadar je treba v skladu z navedeno uredbo pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo.

⁽¹⁾ UL L 324, 10.12.2007, str. 79.

3. Če se Uredba (ES) št. 1393/2007 ne uporablja, se uporabi člen 15 Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, če je bilo treba v skladu s to konvencijo pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje poslati v tujino.

Člen 17

Litispendenza

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinajo postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.

Člen 18

Sorodne pravde

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo sorodne pravde, lahko vsa sodišča, razen tistega, pred ki je prvo začelo postopek, prekinajo postopke.

2. Če tečejo te pravde na prvi stopnji, se lahko vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, na zahtevo ene od strank izrečejo za nepristojna, če je sodišče, ki je prvo začelo postopek, pristojno za odločanje v zadevnih postopkih in če njegovo pravo dovoljuje združitev pravd.

3. Za namene tega člena se šteje, da so pravde sorodne, če so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdržljivih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.

Člen 19

Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja

Pri sodiščih države članice se lahko vloži zahteva začasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi če so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.

POGLAVJE III

PRAVO, KI SE UPORABLJA

Člen 20

Univerzalna uporaba

Uporabi se vsako pravo, na katerega napotuje ta uredba, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic.

Člen 21

Splošno pravilo

1. Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče.

2. Če je izjemoma iz vseh okoliščin zadeve jasno, da je bil zapustnik ob smrti očitno tesneje povezan z državo, ki ni država, katere pravo bi se uporabljalo v skladu z odstavkom 1, je pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo te druge države.

Člen 22

Izbira prava

1. Oseba lahko za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.

Oseba, ki ima več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od držav, katerih državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.

2. Izbira prava se izrecno navede v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti, ali pa jasno izhaja iz določil takšnega razpolaganja.

3. Materialno veljavnost listine, v kateri je bilo izbrano pravo, ureja izbrano pravo.

4. Sprememba ali preklic izbire prava izpolnjuje zahteve glede oblike spremembe ali preklica razpolaganja za primer smrti.

Člen 23

Področje uporabe prava, ki se uporablja

1. Pravo, določeno v skladu s členom 21 ali členom 22, ureja celotno delovanje.

2. To pravo ureja zlasti:

- (a) vzroke, čas in kraj uvedbe dedovanja;
- (b) določitev upravičencev, njihovih deležev in obveznosti, ki jim jih je morda naložil zapustnik, ter določitev drugih dednih pravic, vključno z dednimi pravicami preživelega zakonca ali partnerja;
- (c) dedno sposobnost;
- (d) razdedinjenje in dedno nevrednost;
- (e) prehod premoženja, pravic in obveznosti, ki sestavljajo zapuščino, na dediče in, če je ustrezno, voliljemnike, skupaj s pogoji in učinki sprejema dediščine ali volila ali odpovedi dediščini ali volilu;
- (f) pooblastila dedičev, izvršiteljev oporoke in drugih upraviteljev zapuščine, zlasti za prodajo premoženja in poplačilo upnikov, brez poseganja v pooblastila iz člena 29(2) in (3);
- (g) odgovornost za zapustnikove dolgove;
- (h) razpoložljivi del zapuščine, nujne deleže in druge omejitve svobode razpolaganja za primer smrti ter terjatve, ki bi jih osebe, ki so bile blizu zapustniku, lahko uveljavljale iz zapuščine ali proti dedičem;
- (i) vrnitev in zmanjšanje daril, predujmov na račun dednega deleža ali volil pri določanju dednih deležev posameznih upravičencev, in
- (j) delitev zapuščine.

Člen 24

Razpolaganja za primer smrti, ki niso dedne pogodbe

1. Dopustnost in materialno veljavnost razpolaganja za primer smrti, ki ni dedna pogodba, ureja pravo, ki bi se v skladu s to uredbo uporabljalo za dedovanje po osebi, ki je razpolagala, če bi umrla na dan, ko je bilo razpolaganje napravljeno.

2. Ne glede na odstavek 1 lahko oseba za pravo, ki naj ureja dopustnost in materialno veljavnost razpolaganja za primer

smrti, izbere pravo, ki bi ga ta oseba lahko izbrala v skladu s členom 22 pod tam določenimi pogoji.

3. Odstavek 1 se, če je primerno, uporablja za spremembo ali preklic razpolaganja za primer smrti, ki ni dednopravna pogodba. V primeru izbire prava v skladu z odstavkom 2 spremembo ali preklic ureja izbrano pravo.

Člen 25

Dedne pogodbe

1. Dopustnost in materialno veljavnost dedne pogodbe, ki se nanaša na dedovanje po eni osebi, ter njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze, ureja pravo, ki bi se v skladu s to uredbo uporabljalo za dedovanje po tej osebi, če bi umrla na dan sklenitve pogodbe.

2. Dedna pogodba, ki se nanaša na dedovanje po več osebah, je dopustna le, če je dopustna po vsakem izmed prav, ki bi po tej uredbi urejalo dedovanje vsake od udeleženih oseb, če bi umrle na dan sklenitve pogodbe.

Materialno veljavnost dedne pogodbe, ki je dopustna v skladu s prvim pododstavkom, in njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njen razveze, ureja tisto od prav, navedenih v prvem pododstavku, s katerim ima pogodba najtesnejšo povezavo.

3. Ne glede na odstavka 1 in 2 lahko stranke za pravo, ki naj ureja dopustnost, materialno veljavnost njihove dedne pogodbe in njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze, izberejo pravo, ki bi ga lahko ena ali več oseb, katerih zapuščina se ureja, izbrala v skladu s členom 22 pod tam določenimi pogoji.

Člen 26

Materialna veljavnost razpolaganj za primer smrti

1. Za namene členov 24 in 25 so elementi materialne veljavnosti:

- (a) sposobnost osebe, ki razpolaga za primer smrti, za takšno razpolaganje;

(b) posebni razlogi, zaradi katerih oseba, ki razpolaga, ne more razpolagati v korist določenih oseb ali zaradi katerih določena oseba ne more dobiti zapuščine od osebe, ki razpolaga;

(c) dopustnost zastopanja pri razpolaganju za primer smrti;

(d) razlaga razpolaganja;

(e) prevara, grožnja, zmota in vsako drugo vprašanje, povezano s soglasjem ali voljo osebe, ki razpolaga.

2. Če ima po pravu, ki se uporablja v skladu s členom 24 ali členom 25, oseba sposobnost razpolaganja za primer smrti, kasnejša sprememba prava, ki se uporablja, ne vpliva na njeno sposobnost, da spremeni ali prekliče takšno razpolaganje.

Člen 27

Veljavnost glede oblike pisnega razpolaganja za primer smrti

1. Pisno razpolaganje za primer smrti je veljavno glede oblike, če je njegova oblika skladno s pravom:

(a) države, v kateri je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena dedna pogodba;

(b) države, katere državljanstvo je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti;

(c) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, stalno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti;

(d) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, običajno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti, ali

(e) v primeru nepremičnin, države, v kateri je nepremičnina.

Ali je imel oporočitelj ali katera koli oseba, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, stalno prebivališče v neki državi ali ne, se ugotavlja po pravu te države.

2. Odstavek 1 se uporablja tudi za razpolaganje za primer smrti, s katerim se spreminja ali preklicuje prejšnje razpolaganje. Sprememba ali preklic sta veljavna glede oblike tudi, če sta skladna s katerim koli pravom, po katerem je bilo v skladu z odstavkom 1 veljavno razpolaganje za primer smrti, ki je bilo spremenjeno ali preklicano.

3. Za namene tega člena se vsaka pravna določba, ki omejuje dopustne oblike razpolaganj za primer smrti s starostjo, državljanstvom ali drugimi osebnimi okoliščinami oporočitelja ali oseb, katerih dedovanje zadeva dedna pogodba, šteje za predmet oblike. Isto pravilo se uporablja za lastnosti, ki jih morajo imeti priče, da bi bilo razpolaganje za primer smrti veljavno.

Člen 28

Veljavnost glede oblike izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini

Izjava o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža oziroma odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu oziroma izjava o omejitvi odgovornosti osebe, ki da izjavo, je veljavna glede oblike, če je v njihova oblika skladu z zahtevami:

(a) prava, ki se uporablja za dedovanje v skladu s členom 21 ali členom 22, ali

(b) prava države, v kateri ima oseba, ki da izjavo, običajno prebivališče.

Člen 29

Posebna pravila o imenovanju in pooblastilih upravitelja zapuščine v nekaterih primerih

1. Če je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na podlagi zahteve po pravu države članice, katere sodišča so pristojna za odločanje o dedovanju na podlagi te uredbe in je pravo, ki se uporablja za dedovanje, tuje pravo, lahko sodišča te države članice, ki začnejo postopek, v skladu s svojim pravom in pod pogoji iz tega člena imenujejo enega ali več upraviteljev.

Upravitelj/upravitelji, imenovani v skladu s tem odstavkom, so osebe, zadolžene za izvrševanje oporoke zapustnika in/ali upravljanje zapuščine po pravu, ki se uporablja za dedovanje. Če to pravo ne določa, da premoženje upravlja oseba, ki ni upravičenec, lahko sodišča države članice, v kateri se imenuje upravitelj, za upravitelja imenujejo tretjo osebo v skladu z njihovim pravom, če to pravo tako zahteva ter se pojavlja resno navzkrižje interesov med upravičenci ali med upravičenci in upniki ali drugimi osebami, ki so jamčile za zapustnikove dolgove, ali se pojavljajo nesoglasja med upravičenci o upravljanju premoženja ali gre za premoženje, ki ga je zaradi njegovih značilnosti težko upravljati.

Upravitelj/upravitelji, imenovani v skladu s tem odstavkom, so edine osebe, upravičene do izvajanja pooblastila iz odstavka 2 ali 3.

2. Oseba/osebe, imenovane za upravitelja/e v skladu z odstavkom 1, izvajajo pooblastila za upravljanje premoženja, ki jih lahko izvajajo po pravu, ki se uporablja za dedovanje. Sodišče, ki imenuje upravitelja, lahko v svoji odločbi določi posebne pogoje za izvajanje takih pooblastil v skladu s pravom, ki se uporablja za dedovanje.

Če pravo, ki se uporablja za dedovanje, ne določa pooblastil, ki bi zadostovala za ohranitev zapuščinskega premoženja ali zaščito pravic upnikov ali drugih oseb, ki so jamčile za zapustnikove dolgove, lahko sodišče, ki imenuje upravitelja/upravitelje, odloči, da upravitelj/upravitelji lahko izvajajo dodatne ukrepe, ki jih za doseg tega cilja določa njegovo pravo, ter lahko v svoji odločbi določi posebne pogoje za izvajanje takšnih pooblastil v skladu s tem pravom.

Ko se izvajajo takšna dodatna pooblastila, upravitelj/upravitelji upoštevajo tiste določbe prava, ki se uporablja za dedovanje, ki se nanašajo na prehod lastništva zapuščine, odgovornost za pokojnikove dolgove, pravice upravičencev, vključno z morebitno pravico za sprejem ali odpoved dediščini, in po potrebi pooblastila izvršitelja oporoke zapustnika

3. Če je pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo tretje države, lahko sodišče, ki imenuje enega ali več upraviteljev v skladu z odstavkom 1, ne glede na odstavek 2, izjemoma odloči, da tem upraviteljem podeli vsa pooblastila za upravljanje, ki so predvidena po pravu države članice, v kateri so imenovani.

Ko se izvajajo takšna pooblastila, pa morajo upravitelji upoštevati zlasti določitev upravičencev in njihove dedne pravice, vključno s pravico do nujnega deleža ali zahtevka do zapuščine ali dedičev po pravu, ki se uporablja za dedovanje.

Člen 30

Posebna pravila o omejitvah, ki se nanašajo na dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo

Če pravo države, v kateri se nahajajo določene nepremičnine, podjetja ali druge posebne kategorije premoženja, vsebuje posebna pravila, ki iz gospodarskih, družinskih ali socialnih razlogov določajo omejitve, ki se nanašajo na dedovanje tega premoženja ali nanj vplivajo, se ta posebna pravila uporabljajo za dedovanje pod pogojem, da se po pravu te države uporabljajo ne glede na pravo, ki se uporablja za dedovanje.

Člen 31

Prilagoditev stvarnih pravic

Če oseba uveljavlja stvarno pravico, do katere je upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna, se ta stvarna pravica po potrebi in v možnem obsegu prilagodi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu te države, pri tem pa se upoštevajo nameni in interesi zadevne stvarne pravice ter z njo povezani učinki.

Člen 32

Komorienti

Kadar dve ali več oseb, katerih dedovanje urejajo različna prava, umre v okoliščinah, v katerih ni gotovo, v kakšen zaporedju so umrle, in ta prava urejajo ta položaj različno ali ga sploh ne urejajo, nobena od teh umrlih oseb nima pravice do dedovanja po drugi ali drugih osebah.

Člen 33

Zapuščina brez dediča

Kolikor po pravu, ki se v skladu s to uredbo uporablja za dedovanje, za nobeno premoženje ni niti dediča niti volilojemnika, določenega z razpolaganjem za primer smrti, niti ni fizične osebe, ki bi dedovala na podlagi zakona, uporaba tako določenega prava ne izključuje pravice države članice ali subjekta, ki ga v ta namen imenuje ta država članica, da si po svojem pravu prilasti zapuščino, ki je na njenem ozemlju, pod pogojem da lahko upniki zahtevajo pobotanje svojih terjatev iz celote premoženja, ki tvori zapuščino.

Člen 34**Zavračanje**

1. Uporaba prava katere koli tretje države, določenega s to uredbo pomeni uporabo v tej državi veljavnih pravil, vključno s pravili mednarodnega zasebnega prava, kolikor ta pravila napotujejo na:

(a) pravo države članice, ali

(b) pravo druge tretje države, ki bi uporabila svoje pravo.

2. Zavračanje se ne uporablja za pravo iz člena 21(2), člena 22, člena 27, točke (b) člena 28 in člena 30.

Člen 35**Javni red**

Uporaba določbe prava katere koli države, določenega s to uredbo se lahko zavrne le, če je taka uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države članice sodišča.

Člen 36**Države z več kot enim pravnim sistemom – kolizija predpisov ozemeljskih enot**

1. Če je pravo, določeno s to uredbo, pravo države, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za dedovanje, se ustrezna ozemeljska enota, katere pravna pravila se uporabljajo, določi na podlagi notranjih kolizijskih pravil te države.

2. Če takšnih notranjih kolizijskih pravil ni:

(a) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja v skladu z določbami o običajnem prebivališču zapustnika, razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče;

(b) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja v skladu z določbami o državljanstvu zapustnika, razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, s katero je imel zapustnik najtesnejšo povezavo;

(c) se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve prava, ki se uporablja v skladu z drugimi določbami o drugih elementih kot naveznih okoliščinah razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, v kateri je zadevni element.

3. Ne glede na odstavek 2 se vsako napotilo na pravo države iz odstavka 1 za namene določitve ustreznega prava v skladu s členom 27 razlaga kot napotilo na pravo ozemeljske enote, s katero je imel oporočitelj ali osebe, katerih dedovanje zadeva dedna pogodba, najtesnejšo povezavo, če ta država nima notranjih kolizijskih pravil.

Člen 37**Države z več kot enim pravnim sistemom – kolizije, povezane s kategorijami oseb**

Če ima država za dedovanje dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil, ki se za dedovanje uporabljajo za različne kategorije oseb, se vsako napotilo na pravo te države razlaga kot napotilo na pravni sistem ali sklop pravil, ki ga določajo veljavna pravila te države. Če teh pravil ni, se uporablja pravni sistem ali sklop pravil, s katerim je bil zapustnik najtesneje povezan.

Člen 38**Neuporaba te uredbe za notranjo kolizijo zakonov**

Državi članici, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za dedovanje, te uredbe ni treba uporabljati za kolizijo zakonov, ki nastane samo med temi ozemeljskimi enotami.

POGLAVJE IV**PRIZNANJE, IZVRŠLJIVOST IN IZVRŠEVANJE ODLOČB****Člen 39****Priznanje**

1. Odločba, izdana v eni od držav članic, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bil za priznanje potreben kakršen koli poseben postopek.

2. Vsaka zainteresirana stranka, ki kot glavni predmet spora uveljavlja priznanje odločbe, lahko v skladu s postopkom iz členov 45 do 58 zahteva, da se odločba prizna.

3. Če je izid postopka pred sodiščem države članice odvisen od odločitve o priznanju kot o predhodnem vprašanju, lahko o priznanju odloči to sodišče.

Člen 40

Razlogi za nepriznanje

Odločba se ne prizna:

- (a) če je njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;
- (b) če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravila obrambo, razen če toženec ni začela postopka za izpodbijanje odločbe, čeprav je imel to možnost;
- (c) če je nezdružljiva z odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;
- (d) če je nezdružljiva s predhodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi v postopku glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

Člen 41

Nepreverjanje vsebine

Pod nobenimi pogoji odločbe, izdane v državi članici, ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

Člen 42

Prekinitev postopka za priznanje

Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, lahko prekine postopek, če je bilo zoper odločbo v državi članici izvora vloženo redno pravno sredstvo.

Člen 43

Izvršljivost

Odločbe, izdane v državi članici in izvršljive v tej državi, so izvršljive v drugi državi članici, če so bile na zahtevo zainteresirane stranke tam razglašene za izvršljive po postopku iz členov 45 do 58.

Člen 44

Določitev stalnega prebivališča

Da bi sodišče, ki je začelo postopek, ugotovilo, ali ima stranka za namene postopka iz členov 45 do 58 stalno prebivališče v državi članici izvršitve, uporabi notranje pravo te države članice.

Člen 45

Krajevna pristojnost

1. Zahteva za razglasitev izvršljivosti se vložijo pri sodišču ali pristojnem organu države članice izvršitve; ime sodišča ali pristojnega organa ta država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 78.

2. Krajevna pristojnost se določi glede na stalno prebivališče stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve.

Člen 46

Postopek

1. Za postopek vložitve zahteve se uporablja pravo države članice, v kateri se zahteva izvršitev.

2. Vlagatelju v državi članici izvršitve ni treba imeti poštnega naslova ali pooblaščenega predstavnika.

3. Zahtevi se priložijo naslednje listine:

(a) izvod odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njene verodostojnosti;

(b) dokazilo, ki ga izda sodišče ali pristojni organ države članice izvora na obrazcu, sprejetem po svetovalnem postopku iz člena 81(2), brez poseganja v člen 47.

Člen 47**Nepredložitev dokazila**

1. Če dokazilo iz točke (b) člena 46(3) ni predloženo, lahko sodišče ali pristojni organ določi rok za njegovo predložitev, sprejme enakovredno listino ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve.
2. Na zahtevo sodišča ali pristojnega organa se listine prevedejo. Listine prevede oseba, ki je za to pooblaščen v eni od držav članic.

Člen 48**Razglasitev izvršljivosti**

Odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti iz člena 46 brez kakršnega koli preizkusa iz člena 40. Stranka, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, v tej fazi postopka nima možnosti dajati nobenih izjav glede zahteve.

Člen 49**Obvestilo o razglasitvi izvršljivosti**

1. O razglasitvi izvršljivosti se nemudoma obvesti vlagatelj zahteve v skladu s postopkom, predpisanim po pravu države članice izvršitve.
2. Razglasitev izvršljivosti se vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, skupaj z odločbo, če ji ta ni bila vročena že prej.

Člen 50**Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti**

1. Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.
2. Pravno sredstvo se vложи pri sodišču, katerega ime zadevna država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 78.
3. Pravno sredstvo se obravnava po kontradiktornem postopku.
4. Če se stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, ne spusti v postopek pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki jo

je vložil vlagatelj, se uporabijo določbe člena 16, tudi če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic.

5. Pritožbo zoper razglasitev izvršljivosti se vложи v 30 dneh po njeni vročitvi. Če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici, je rok za vložitev pritožbe 60 dni, teči pa začne z dnem, ko je stranki potrdilo o izvršljivosti vročeno osebno ali na njenem prebivališču. Ta rok se ne sme podaljšati zaradi oddaljenosti.

Člen 51**Postopek izpodbijanja razsodbe o pravnemu sredstvu**

Razsodba o pravnemu sredstvu se lahko izpodbija samo po postopku, katerega je zadevna država članica sporočila Komisiji v skladu s členom 78.

Člen 52**Zavrnitev ali preklic razglasitve izvršljivosti**

Sodišče, pri katerem se vложи pravno sredstvo iz člena 50 ali člena 51, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz člena 40. Odločitev o tem mora sprejeti nemudoma.

Člen 53**Prekinitev postopka**

Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo v skladu s členom 50 ali členom 51, na zahtevo stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, prekine postopek, če je bila izvršljivost odločbe v državi članici izvora zaradi vložitve pravnega sredstva začasno zadržana.

Člen 54**Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja**

1. Ko je treba odločbo priznati v skladu s tem poglavjem, lahko vlagatelj vedno uveljavljačasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, po pravu države članice izvršitve, ne da bi bilo za to treba razglasiti izvršljivost odločbe v skladu s členom 48.
2. Razglasitev izvršljivosti po zakonu vključuje pooblastilo za uvedbo ukrepov zavarovanja.

3. V predpisanem roku za pravno sredstvo iz člena 50(5) zoper razglasitev izvršljivosti in vse do odločitve o tem pravnem sredstvu zoper lastnino stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ni dovoljeno sprejeti nobenega ukrepa izvršbe, razen ukrepov zavarovanja.

Člen 55

Delna izvršljivost

1. Če je s odločbo odločeno o več zahtevkih, pa izvršljivosti ni mogoče razglasiti glede vseh zahtevkov, sodišče ali pristojni organ razglasi izvršljivost za enega ali več teh zahtevkov.

2. Vlagatelj lahko zahteva, da se razglasitev izvršljivosti omeji na del odločbe.

Člen 56

Pravna pomoč

Če je bila vlagatelju zahteve v državi članici izvora odobrena popolna ali delna brezplačna pravna pomoč ali oprostitev stroškov postopka, je ta v postopku za razglasitev izvršljivosti upravičen do kar najširše brezplačne pravne pomoči ali oprostitve stroškov postopka, ki ju dopušča pravo države članice izvršitve.

Člen 57

Brez varščine, jamstva ali pologa

Od stranke, ki v eni od držav članic vloži zahtevo za priznanje, izvršljivost ali izvršitev odločbe, izdane v drugi državi članici, ni dovoljeno zahtevati nobene varščine, jamstva ali pologa iz razloga, da je ta stranka tuj državljan ali da nima stalnega prebivališča oziroma ne prebiva v državi članici izvršitve.

Člen 58

Brez taks, pristojbin ali dajatev

V državi članici izvršitve v postopku za razglasitev izvršljivosti ni dovoljeno zahtevati nobene takse, pristojbine ali dajatve, izračunane glede na vrednost spornega predmeta.

POGLAVJE V

JAVNE LISTINE IN SODNE PORAVNAVE

Člen 59

Sprejemljivost javnih listin

1. Javna listina, sestavljena v eni državi članici, ima v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali

najbolj primerljive učinke, če to ni v očitnem nasprotju z javnim redom zadevne države članice.

Oseba, ki želi uporabiti javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je sestavil javno listino v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, sprejet po svetovalnem postopku iz člena 81(2), v katerem opiše dokazno moč javne listine v državi članici izvora.

2. Verodostojnost javne listine se lahko izpodbija le na sodiščih v državi članici izvora in se presoja po pravu te države. Izpodbijana javna listina nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.

3. Pravni posli ali pravna razmerja, zapisana v javni listini, se izpodbijajo na sodiščih, ki imajo pristojnost v skladu s to uredbo, in se presoja po pravu, ki se uporablja v skladu s poglavjem III. Izpodbijana javna listina nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku.

4. Če je izid postopka na sodišču države članice odvisen od odločitve o predhodnem vprašanju, ki zadeva pravne posle ali pravna razmerja, zapisane v javni listini o dedni zadevi, je za odločanje o tem vprašanju pristojno to sodišče.

Člen 60

Izvršljivost javnih listin

1. Javna listina, ki je izvršljiva v državi članici izvora, se razglasi za izvršljivo v drugi državi članici na podlagi zahteve, ki jo vloži zainteresirana stranka po postopku iz členov 45 do 58.

2. Organ, ki je sestavil javno listino, za namene točke (b) člena 46(3), na zahtevo katere koli zainteresirane stranke, izda dokazilo na obrazcu, sprejetem po svetovalnem postopku iz člena 81(2).

3. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz člena 50 ali člena 51, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti le, če je izvršitev javne listine očitno v nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

Člen 61

Izvršljivost sodnih poravnav

1. Sodna poravnava, ki je izvršljiva v državi članici izvora, se razglasi za izvršljivo v drugi državi članici na podlagi zahteve, ki jo vloži zainteresirana stranka po postopku iz členov 45 do 58.

2. Sodišče, ki je potrdilo poravnavo ali pred katerim je bila poravnava sklenjena, za namene točke (b) člena 46(3) na zahtevo katere koli zainteresirane stranke izda dokazilo na obrazcu, sprejetem po svetovalnem postopku iz člena 81(2).

3. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz člena 50 ali člena 51, zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti samo v primeru, če je izvršitev sodne poravnave očitno v nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

POGLAVJE VI

EVROPSKO POTRDILO O DEDOVANJU

Člen 62

Uvedba evropskega potrdila o dedovanju

1. Ta uredba uvaja evropsko potrdilo o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: potrdilo), ki se izda za uporabo v drugi državi članici in ima učinke, ki so navedeni v členu 69.

2. Uporaba potrdila ni obvezna.

3. Potrdilo ne nadomešča nacionalnih dokumentov, ki se za podobne namene uporabljajo v državah članicah. Vendar potrdilo, potem ko je bilo izdano za uporabo v drugi državi članici, učinkuje, kot je navedeno v členu 69, tudi v državi članici, katere organi so ga izdali v skladu s tem poglavjem.

Člen 63

Namen potrdila

1. Potrdilo je namenjeno dedičem, voliljemnikom z neposrednimi pravicami v dedni zadevi in izvršiteljem oporoke ali upraviteljem zapuščine, ki morajo v drugi državi članici dokazati svoj status ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali voliljemniki in/ali pooblastila kot izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine.

2. Potrdilo se lahko uporablja zlasti, da se dokaže eno ali več od naslednjega:

(a) status in/ali pravice posameznega dediča oziroma voliljemnika, omenjenega v potrdilu, in njihovi deleži na zapuščini;

(b) dodelitev določenega premoženja, ki je del zapuščine, dediču/dedičem oziroma voliljemniku/voliljemnikom, omenjenemu/omenjenim v potrdilu;

(c) pooblastila osebe, omenjene v potrdilu, za izvrševanje oporoke ali upravljanje zapuščine.

Člen 64

Pristojnost za izdajo potrdila

Potrdilo se izda v državah članicah, katerih sodišča so pristojna v skladu s členom 4, členom 7, členom 10 ali členom 11. Organ izdajatelj je:

(a) sodišče, kot je opredeljeno v členu 3(2), ali

(b) drug organ, ki je po nacionalnem pravu pristojen za obravnavanje dednih zadev.

Člen 65

Zahteva za potrdilo

1. Potrdilo se izda na zahtevo katere koli osebe iz člena 63(1) (v nadaljnjem besedilu: prosilec).

2. Prosilec lahko za vložitev zahteve uporabi obrazec, sprejet po svetovalnem postopku iz člena 81(2).

3. Zahteva vsebuje podatke, naštet v nadaljevanju, kolikor prosilec takšne podatke pozna in kolikor so potrebni za to, da lahko organ izdajatelj potrdi elemente, za katere prosilec želi, da se potrdijo; zahtevi se priložijo vse ustrezne listine bodisi v izvirniku bodisi kopije, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, brez poseganja v člen 66(2):

(a) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;

(b) podatke o prosilcu: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;

- (c) podatke o morebitnem zastopniku prosilca: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, naslov in pooblastila zastopnika;
- (d) podatke o zapustnikovem zakoncu ali partnerju ter po potrebi bivšemu zakoncu/bivših zakoncih ali bivšemu partnerju/ bivših partnerjih: priimek (po potrebi dekliški priimek), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja) in naslov;
- (e) podatke o morebitnih drugih upravičencih na podlagi razpolaganja s premoženjem za primer smrti in/ali na podlagi zakona: priimek in ime/imena ali ime organizacije, identifikacijska številka (če obstaja) in naslov;
- (f) predvideni namen potrdila v skladu s členom 63;
- (g) kontaktne podatke sodišča ali drugega pristojnega organa, ki obravnava ali je obravnaval(o) dedovanje kot tako, če to pride v poštev;
- (h) elemente, na podlagi katerih prosilec, kjer je ustrezno, uveljavlja pravico do zapuščine kot upravičenec in/ali pravico do izvrševanja oporoke zapustnika in/ali pravico do upravljanja zapuščine;
- (i) podatek o tem, ali je zapustnik razpolagal s premoženjem za primer smrti; če ni priložen ne izvirnik ne kopija, podatek o tem, kje je izvirnik;
- (j) podatek o tem, ali je pokojnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjsko-pravnih razmerij med zakoncema ali pogodbo o ureditvi premoženjsko-pravnih razmerij v zvezi z razmerjem, ki ima lahko primerljiv učinek kot zakonska zveza; če nista priložena ne izvirnik in ne kopija pogodbe, podatek o tem, kje je izvirnik;
- (k) podatek o tem, ali je kateri od upravičencev dal izjavo o sprejemu dediščine oziroma odpovedi dediščini;
- (l) izjavo, v kateri prosilec navede, da elementi, ki jih je treba potrditi, po njegovi vednosti niso predmet spora na sodišču;

- (m) kateri koli drug podatek, ki se prosilcu zdi koristen za izdajo potrdila.

Člen 66

Preučitev zahteve

1. Organ izdajatelj po prejemu zahteve preveri podatke, izjave, listine in druga dokazila, ki jih predloži prosilec. Po uradni dolžnosti opravi poizvedbe, potrebne za to preverjanje, če tako določa ali dovoljuje nacionalno pravo, ali pozove prosilca, naj predloži dodatna dokazila, ki se mu zdijo potrebna.

2. Če prosilec ne more predložiti kopij ustreznih listin, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, se lahko organ izdajatelj, odloči sprejeti druge oblike dokazil.

3. Organ izdajatelj lahko, če je tako določeno v nacionalnem pravu, zahteva, da se pod pogoji, ki jih to pravo določa, izjave dajo pod prisego ali v obliki častne izjave.

4. Organ izdajatelj stori vse potrebno, da obvesti upravičence o zahtevi za potrdilo. Če je potrebno za ugotovitev elementov, ki jih je treba potrditi, zasliši vse udeležene osebe in izvršitelje ali upravitelje ter z javnimi obvestili da možnost drugim morebitnim upravičencem, da uveljavljajo svoje pravice.

5. Za namene tega člena pristojni organ države članice organu izdajatelju druge države članice na njegovo zahtevo zagotovi informacije, zlasti iz zemljiške knjige, matičnih knjig in registrov, v katere se vpišejo listine in dejstva, pomembna za dedovanje ali za premoženjska razmerja med zakoncema ali za primerljiva premoženjska razmerja zapustnika, če je ta pristojni organ po nacionalnem pravu pooblaščen za zagotavljanje takšnih informacij drugemu nacionalnemu organu.

Člen 67

Izdaja potrdila

1. Organ izdajatelj po postopku iz tega poglavja nemudoma izda potrdilo, ko so elementi, ki jih je treba potrditi, ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente. Uporabi obrazec, sprejet po svetovalnem postopku iz člena 81(2).

Organ izdajatelj ne izda potrdila, zlasti če:

- (a) se elementi, ki jih je treba potrditi, izpodbijajo ali
 - (b) potrdilo ne bi bilo skladno z odločbo, ki zadeva iste elemente.
2. Organ izdajatelj stori vse potrebno, da obvesti upravičence o izdaji potrdila.

Člen 68

Vsebina potrdila

Potrdilo vsebuje naslednje podatke, kolikor so potrebni za namen, za katerega se potrdilo izda:

- (a) ime in naslov organa izdajatelja;
- (b) referenčno številko zadeve;
- (c) elemente, na podlagi katerih organ izdajatelj, meni, da je pristojen za izdajo potrdila;
- (d) datum izdaje;
- (e) podatke o prosilcu: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imensa, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;
- (f) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imensa, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;
- (g) podatke o upravičencih: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imensa in identifikacijsko številko (če obstaja);
- (h) podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, ali po potrebi podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij glede razmerja, ki ima po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljiv učinek kot zakonska zveza, in informacije o premoženjskem razmerju med zakoncema ali primerljivem premoženjskem razmerju;
- (i) pravo, ki se uporablja za dedovanje, in elemente, na podlagi katerih je bilo to pravo določeno;

- (j) podatek o tem, ali se deduje na podlagi zakona ali razpolaganja za primer smrti vključno s podatki o elementih, iz katerih izhajajo pravice in/ali pooblastila dedičev, volilijemnikov, izvršiteljev oporoke ali upraviteljev zapuščine;
- (k) po potrebi se za vsakega upravičenca navede, kako je sprejel dediščino ali se ji odpovedal;
- (l) delež, ki pripada vsakemu, in po potrebi seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo posameznemu dediču;
- (m) seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo oziroma pripada posameznemu volilijemniku;
- (n) omejitve pravic dediča/dedičev in, če je ustrezno, volilijemnika/volilijemnikov po pravu, ki se uporablja za dedovanje, in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti;
- (o) pooblastila izvršitelja oporoke in/ali upravitelja zapuščine ter omejitve teh pooblastil po pravu, ki se uporablja za dedovanje in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti.

Člen 69

Učinki potrdila

1. Potrdilo učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakšen poseben postopek.
2. Predpostavlja se, da potrdilo točno odraža elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente. Za osebo, ki v na potrdilu navedena kot dedič, volilijemnik, izvršitelj oporoke ali upravitelj zapuščine se predpostavlja, da ima status, naveden v potrdilu, in/ali pravice ali pooblastila, navedena v potrdilu, in da ni nobenih drugih pogojev in/ali omejitev v zvezi s temi pravicami ali pooblastili, razen tistih, ki so navedeni v potrdilu.
3. Za osebo, ki na podlagi podatkov, potrjenih v potrdilu, izvrši plačila ali izroči premoženje osebi, ki je v potrdilu, navedena kot pooblaščenec za sprejem plačila ali premoženja, se šteje, da je poslovala z osebo, ki je pooblaščenec za sprejem plačila ali premoženja, razen če ve, da vsebina potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi hude malomarnosti.

4. Če oseba, ki je v potrdilu navedena kot upravičena razpolagati z zapuščino, s to zapuščino razpolaga v korist druge osebe, velja za to drugo osebo, da je poslovala z osebo, ki je pooblaščen za razpolaganje z zadevnim premoženjem, če deluje na podlagi podatkov iz potrdila, razen če ve, da vsebina potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi hude malomarnosti.

5. Potrdilo je veljavna listina za vpis zapuščine v ustreznem register države članice, brez poseganja v točki (k) in (l) člena 1(2).

Člen 70

Overjene kopije potrdila

1. Organ izdajatelj hrani izvornik potrdila ter prosilcu in kateri koli drugi osebi, ki izkaže upravičeni interes, izda eno ali več overjenih kopij.

2. Organ izdajatelj za namene členov 71(3) in 73(2) hrani seznam oseb, ki so jim bile izdane overjene kopije v skladu z odstavkom 1.

3. Izdane overjene kopije so veljavne v omejenem obdobju šestih mesecev, pri čemer mora biti v overjeni kopiji naveden datum prenehanja veljavnosti. V izjemnih upravičenih primerih se lahko organ izdajatelj odloči za odstopanje, in podaljša obdobje veljavnosti. Po poteku tega roka mora vsaka oseba, ki ima overjeno kopijo, zaprositi organa izdajatelja za podaljšanje obdobja veljavnosti overjene kopije ali zaprositi za novo overjeno kopijo, da bi lahko še naprej uporabljala potrdilo za namene, določene v členu 63.

Člen 71

Popravek, sprememba ali preklic potrdila

1. Organ izdajatelj, na zahtevo vsake osebe, ki izkaže upravičeni interes, ali po uradni dolžnosti popravi potrdilo, če vsebuje administrativno napako.

2. Organ izdajatelj, na zahtevo vsake osebe, ki izkaže upravičeni interes, ali, če to omogoča nacionalno pravo, po uradni dolžnosti spremeni ali prekliče potrdilo, če je bilo ugotovljeno, da potrdilo ali posamezni elementi potrdila niso točni.

3. Organ izdajatelj o popravku, spremembi ali preklicu potrdila nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije potrdila v skladu s členom 70(1).

Člen 72

Pravna sredstva

1. Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v skladu s členom 67, lahko izpodbija vsakdo, ki je upravičen, da zaprosi za potrdilo.

Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v skladu s členom 71 in točko (a) člena 73(1), lahko izpodbija vsakdo, ki izkaže upravičeni interes.

Pravno sredstvo izpodbijanja se vloži pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda potrdilo, v skladu z njenim nacionalnim pravom.

2. Če se v postopku izpodbijanja iz odstavka 1 ugotovi, da izdano potrdilo ni točno, pristojni sodni organ spremeni ali prekliče potrdilo ali poskrbi, da potrdilo popravi, spremeni ali prekliče organ izdajatelj.

Če se v postopku izpodbijanja iz odstavka 1 ugotovi, da zavrnitev izdaje potrdila ni bila upravičena, pristojni sodni organ izda potrdilo ali poskrbi, da organ izdajatelj, ponovno preuči primer in o njem na novo odloča.

Člen 73

Začasna odložitve učinkov potrdila

1. Učinke potrdila lahko začasno odloži:

(a) organ izdajatelj na zahtevo osebe, ki izkaže upravičeni interes, dokler se potrdilo v skladu s členom 71 ne spremeni ali prekliče, ali

(b) sodni organ na vlogo osebe, upravičene, da izpodbija odločitev, ki jo organ, ki je izdal potrdilo, sprejme v skladu s členom 72, dokler ni razsojeno o izpodbijani odločitvi.

2. Organ izdajatelj, oziroma sodni organ nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije potrdila v skladu s členom 70(1), o začasni odločitvi učinkov potrdila.

V času, ko so učinki potrdila odloženi, se ne smejo izdati nobene nove overjene kopije.

POGLAVJE VII

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 74

Uradna potrditev in druge podobne formalnosti

Za dokumente, izdane v državi članici v okviru te uredbe, se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali druge podobne formalnosti.

Člen 75

Razmerje do veljavnih mednarodnih konvencij

1. Ta uredba ne vpliva na uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te uredbe in ki se nanašajo na zadeve, urejene s to uredbo.

Zlasti države članice, ki so pogodbenice Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj, še naprej uporabljajo določbe te konvencije namesto člena 27 te uredbe, kar zadeva formalno veljavnost oporok in skupnih oporok.

2. Ne glede na odstavek 1 ima ta uredba v odnosih med državami članicami prednost pred konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, kolikor se te konvencije nanašajo na zadeve, ki so urejene s to uredbo.

3. Ta uredba ne preprečuje uporabe konvencije med Dansko, Finsko, Islandijo, Norveško in Švedsko z dne 19. novembra 1934, ki vsebuje določbe mednarodnega zasebnega prava o dedovanju, oporokah in upravljanju zapuščine, kot so jo z medvladnim sporazumom med temi državami z dne 1. junija 2012 spremenile države članice pogodbenice te konvencije, v kolikor določa:

(a) pravila o postopkovnih vidikih upravljanja zapuščine, kot so opredeljena v konvenciji, in tozadevno pomoč organov držav pogodbenic konvencije, ter

(b) enostavnejše in hitreje postopke za priznanje in izvrševanje odločb v dednih zadevah.

Člen 76

Razmerje do Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000

Ta uredba ne vpliva na uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti ⁽¹⁾.

Člen 77

Informacije, ki so na voljo javnosti

Države članice pošljejo Komisiji kratek opis nacionalnega prava in postopkov v zvezi z dedovanjem, vključno z informacijami o tem, kateri organi so pristojni za dedne zadeve in kateri za sprejemanje izjav o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu, zato da bi se dale te informacije na voljo javnosti v okviru Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah.

Države članice pošljejo tudi sezname dokumentov in/ali podatkov, običajno potrebnih za vpis nepremičnin, ki so na njihovem ozemlju.

Države članice informacije nenehno posodablajo.

Člen 78

Obveščanje o kontaktnih podatkih in postopkih

1. Države članice Komisiji do 16. januarja 2014 sporočijo:

(a) imena in kontaktne podatke sodišč ali organov, ki so pristojni za obravnavanje zahtev za razglasitev izvršljivosti v skladu s členom 45(1) in za obravnavanje pravnih sredstev zoper odločbe o takšnih zahtevah v skladu s členom 50(2);

(b) postopke izpodbijanja razsodbe o pravnem sredstvu iz člena 51;

(c) ustrezne podatke o organih, ki so v skladu s členom 64 pristojni za izdajo potrdila, ter

(d) pravna sredstva iz člena 72.

Države članice obveščajo Komisijo o naknadnih spremembah navedenih podatkov.

⁽¹⁾ UL L 160, 30.6.2000, str. 1.

2. Komisija objavi podatke, sporočene v skladu z odstavkom 1, v *Uradnem listu Evropske unije*, razen naslovov in drugih kontaktnih podatkov sodišč in organov iz točke (a) odstavka 1.

3. Komisija tudi na vsak drug ustrezen način, zlasti prek Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, omogoči, da so vsi podatki, sporočeni v skladu z odstavkom 1, na voljo javnosti.

Člen 79

Sestava in kasnejše spreminjanje seznama, ki vsebuje podatke iz člena 3(2)

1. Komisija na podlagi uradnih obvestil držav članic sestavi seznam drugih organov in pravnih strokovnjakov iz člena 3(2).

2. Države članice obvestijo Komisijo o naknadnih spremembah podatkov iz seznama. Komisija seznam ustrezno spremeni.

3. Komisija seznam in morebitne naknadne spremembe objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

4. Komisija tudi na vsak drug ustrezen način, zlasti prek Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, omogoči, da so vsi podatki, uradno sporočeni v skladu z odstavkoma 1 in 2, na voljo javnosti.

Člen 80

Sestava in kasnejše spreminjanje dokazil in obrazcev iz členov 46, 59, 60, 61, 65 in 67

Komisija sprejme izvedbene akte, s katerimi sprejme in kasneje spreminja dokazila in obrazce iz členov 46, 59, 60, 61, 65 in 67. Ta izvedbena pravila se sprejemajo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 81(2).

Člen 81

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 82

Pregled

Komisija do 18. avgusta 2025 Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi te uredbe, vključno z oceno vseh praktičnih težav v zvezi z vzporednimi sporazumnimi ureditvami zunaj sodišča v dednih zadevah v različnih državah članicah ali sporazumnimi ureditvami zunaj sodišča v eni državi članici, ki potekajo vzporedno s poravnami pred sodiščem v drugi državi članici. Poročilo se po potrebi priložijo predlogi sprememb.

Člen 83

Prehodne določbe

1. Ta uredba se uporablja za dedovanje po osebah, ki umrejo na ali po 17. avgustu 2015.

2. Če je zapustnik pravo, ki se uporablja za dedovanje po njem, izbral pred 17. avgustom 2015, se ta določitev šteje za veljavno, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III ali če je veljavna po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času izbire v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel.

3. Razpolaganje za primer smrti, napravljeno pred 17. avgustom 2015, je materialno in formalno dopustno in veljavno, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III ali če je materialno in formalno dopustno in veljavno po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času, ko je bilo razpolaganje napravljeno, v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel, ali v kateri koli drugi državi članici, kjer se nahaja organ, ki obravnava dedovanje.

4. Če je bilo razpolaganje za primer smrti napravljeno pred 17. avgustom 2015 v skladu s pravom, ki bi ga zapustnik lahko izbral v skladu s to uredbo, se šteje, da je bilo to pravo izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje.

Člen 84

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 17. avgusta 2015, razen členov 77 in 78, ki se uporabljata od 16. januarja 2014, in členov 79, 80 in 81, ki se uporabljajo od 5. julija 2012.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Strasbourgu, 4. julija 2012.

Za Evropski parlament
Predsednik
M. SCHULZ

Za Svet
Predsednik
A. D. MAVROYIANNIS
